

Propunere de
STRATEGIE DE MEDIU
pentru municipiul Cluj-Napoca
- Sinteza -

Redactată de Radu Mititean - Clubul de Cicloturism Napoca pe baza consultărilor din 24.01.2006 desfășurate la Centrul ECOFORUM între reprezentanți ai ONG de mediu și Consiliul Civic Local și ținând cont și de idei din documente anterior propuse de Primărie, Clubul Ecologic Transilvania, Clubul de Cicloturism Napoca, Asociația Ecologistă Floarea de Colț și Consiliul Civic Local, precum și de Planul Local de Acțiune pentru Mediu a județului Cluj și de legislația de profil. Prezenta strategie va fi ulterior definitivată și completată cu documente de fundamentare și sinteze privind priorități, direcții și oportunități de acțiune pentru implementarea ei, precum și o critică pe text la draftul elaborat de colectivul activ în cadrul Primăriei.

Document susținut de următoarele structuri:

Clubul de Cicloturism Napoca
Clubul Ecologic Transilvania
Consiliul Civic Local
Asociația Ecologistă Floarea de Colț
Asociația Pro Rurales
Asociația Ecologică Lumea Verde

1. GENERALITĂȚI

Protecția mediului va fi o preocupare **prioritară** pentru autorități și comunitatea locală și va fi **integrată în toate celelalte politici** și va constitui un criteriu esențial la luarea deciziilor în toate domeniile. În acest sens **politica de dezvoltare** urbană și economică se va orienta spre evoluții și **activități cu impact de mediu redus** și va evita menținerea sau atragerea la Cluj-Napoca și împrejurimi de structuri precum industrii puternic poluante și va pune accent pe întărirea **monitoringului** de mediu și analiza aprofundată și strategică a impactului de mediu.

2. INFORMAREA, EDUCAȚIA ȘI IMPLICAREA ECOLOGICĂ A COMUNITĂȚII

Clujul va depune eforturi să devină o comunitate de avangardă la nivel național în probleme de mediu și în acest sens va acționa pentru a obține un nivel înalt de formație și conștiință ecologică în rândul locuitorilor și elementelor decizionale, printr-un masiv efort de **informare, educare și implicare a comunității** în probleme de mediu, cu accent pe generalizarea, adecvarea și eficientizarea activităților de **educație ecologică**, informare sistematică completă a publicului pe înțelesul lui, **consultare** proactivă și **dezbateri publice** reală și din stadii incipiente a problemelor, politicilor și proiectelor de mediu sau cu impact de mediu, implicarea și sprijinirea **societății civile**.

3. GESTIUNEA DEȘEURILOR

Cluj-Napoca se va orienta spre un **sistem de management integrat al deșeurilor**, stabil, modern și sustenabil pe termen lung, la nivelul celor mai bune tehnologii și practici, pus în concordanță cu legislația și integrat sistemului județean / zonal și în concordanță cu politicile regionale și naționale în domeniu și cu reglementările și strategiile din UE, utilizând inclusiv pârghii economice și educaționale și politici de informare și cooperare.

Material prezentat în dezbateri publice din 26.01.2006, Primăria Cluj-Napoca

Sistemul va pune accent pe **prevenirea producerii** deșeurilor, **reducerea cantităților produse** (în special a celor periculoase sau greu sau deloc reciclabile), **colectarea completă și selectivă** la sursă, transport, **sortare și procesare** eficientă și cât mai puțin poluantă, **recuperare** și valorificare performantă și **depozitare selectivă**, cu impact de mediu cât mai redus, a celor momentan nerecuperabile.

4. SPAȚIILE VERZI ȘI PROTECȚIA BIODIVERSITĂȚII

Municipiul va tinde să redevină o urbe cu un procent de spațiu verde pe cap de locuitor peste media la nivel național și cu o distribuție adecvată a spațiilor verzi care să asigure accesul facil al tuturor locuitorilor și îndeplinirea diverselor roluri inclusiv cele antipoluare și pro-biodiversitate.

În acest sens se va face un efort puternic investițional și de reglementare ce va include **creșterea cantitativă** accentuată a **suprafețelor de spații verzi** prin conservarea celor existente și realizarea de spații verzi noi în zonele deficitare și în cele de dezvoltare urbană, asigurând că spațiile vor avea **compactețe**, suprafață adecvată și **interconectare** pentru a forma o rețea verde.

Spațiile verzi vor fi tratate ca **ecosistem** și prin urmare vor prima criteriile ecologice asupra celor estetice iar în extravilan se vor **conserva** cât mai multe **zone naturale** sau cvasinaturale. În intravilan se vor impune obligații sporite cantitativ și calitativ privind **suprafețele plantate** în perimetrele construite, parcuri etc. Pentru terenurile cultivate și cele cu vegetație forestieră se vor promova și chiar impune **practici agricole și silvice ecologice**.

Se vor avea în vedere **variante neconvenționale** de creștere a suprafeței verzi cum ar fi utilizarea acoperișurilor, grilaj cu gazon în loc de suprafețe asfaltate etc. Se vor **revizui** practicile de **deratizare** și dezinsecție pentru a reduce afectarea biodiversității. Se vor lua măsuri inclusiv constructive de **favorizare a faunei** naturale în oraș în special păsări, lilieci, insecte.

5. TRANSPORTUL DURABIL ȘI MINIMIZAREA IMPACTULUI MOBILITĂȚII

Ținta va fi realizarea unui sistem eficient și durabil de transport urban și periurban care să satisfacă necesitățile de mobilitate a persoanelor și bunurilor cu un impact de mediu cât mai redus. În acest sens va fi elaborată și implementată o politică de transporturi care va revizui radical sistemul actual nu doar ca distribuție a fluxurilor ci și ca tipuri și modalități de transport.

Accentul va fi pus pe **promovarea transportului în comun** și **descurajarea celui automobilistic**, precum și pe **promovarea** formelor **nepoluante** de transport (pietonal, biciclistic) și a celor cu impact de mediu redus prin natura sursei de energie (ex. electrică) sau prin tehnologie performantă de diminuare a emisiilor. Criterii vor fi cele de nivel de emisii de noxe dar și cele de **zgomot, vibrații și spațiul ocupat** în deplasare și staționare.

De asemenea se va **optimiza traficul auto** existent și viitor. În acest sens se va realiza un studiu complex corelat cu revizuirea PUG și un sistem de monitorizare și gestiune centralizată / dinamică a traficului rutier. Se vor **reloca fluxurile de trafic și zonele de staționare** atât prin elemente de infrastructură noi sau ajustarea celor actuale cât și prin instituirea de reguli de restricție sau condiționare selectivă a accesului sau staționării, în scopul **degajării zonei centrale** și a **zonelor rezidențiale** și **eliminarea din intravilan a traficului rutier de tranzit** și **periferizarea** structurilor care atrag trafic auto ridicat, în contrapartidă cu adecvarea altor zone pentru absorbția de flux ridicat de trafic rutier și de mase mari de vehicule staționate respectiv preluarea traficului de tranzit.

De asemenea se va **moderniza și amenaja infrastructura** de transport pentru a reduce impactul de mediu al utilizării ei și va fi promovat transportul **intermodal**.

6. PROTECȚIA APELOR

Municipiul Cluj-Napoca va căuta să se asigure că **Someșul Mic** va fi un **element central, atractiv** și de valoare pentru oraș, iar celelalte cursuri de apă nu vor mai fi o problemă ecologică iar **calitatea apelor subterane** va fi reabilitată și menținută la un nivel adecvat peste tot.

Se va **extinde rețeaua de canalizare** la întreg perimetrul construit iar apele colectate vor fi în totalitate epurate corespunzător. Se vor **elimina deversările directe** în apele de suprafață. Se vor lua măsuri de **depoluare și combaterea eutrofizării lacurilor** existente și menținerea și extinderea oglinzilor de apă din oraș și îmbunătățirea stării sau **potențialului ecologic**, inclusiv a celor artificiale sau puternic modificate antropice.

Se vor **stopa amenajările** de albie și maluri **de tip betonare / canalizare**. Lucrările viitoare necesare se vor axa pe materiale și tehnologii cu impact mai redus și se va încerca o păstrare în forme cât mai apropiate de cele naturale. Se vor avea în vedere **renaturări de albie**, păstrarea și refacerea **debitelor** pe Someșul Mic și alte cursuri a condițiilor naturale și a ihtiofaunei și evitarea apariției unor utilizări puternic poluante sau consumptive.

Se vor promova politici de **economisire a apei** potabile și a apei în general și de **evitare a perturbării** calității, cantității și circulației **apelor subterane** prin supraextracție sau injecție, prin drenaj sau barare prin lucrări de construcții în adâncime, prin impermeabilizarea suprafețelor sau poluare chimică sau termică. Apele vor fi tratate ca **ecosisteme**.

7. PROTECȚIA ATMOSFEREI

Se va urmări ca municipiul Cluj-Napoca să redevină un oraș cu "aer curat" fapt necesar și posibil pentru un oraș modern universitar și turistic axat pe servicii și plasat în cadru natural favorabil

Un accent important va fi pus pe **reducerea noxelor emise de autovehicule** pe ansamblu precum și în perioade de vârf sau zone "fierbinți" atât prin măsurile de reducere și redistribuire a traficului auto în oraș (menționate la secțiunea transport durabil) cât și prin **monitorizare strictă și sancțiuni** contra celor ce utilizează autovehicule ce nu se încadrează în normele de emisii dar și prin **măsuri proactive** inclusiv **fiscale** de promovare a utilizării unor vehicule sau forme de transport cu emisii cât mai reduse.

De asemenea se va urmări implementarea unor politici de **minimizare a emisiilor de gaze și pulberi în atmosferă** de către agenții economici din Cluj-Napoca în special cei a căror locație este în sau în apropiere de zone centrale / pericentrale / rezidențiale sau care sunt situați în zonele amonte ale fluxurilor obișnuite de aer sau alte locații nefavorabile. Se va promova **mutarea** acestor activități în alte zone dacă emisiile nu pot fi duse la nivele cvasinule și se va **împiedica apariția** în aceste zone de **noi structuri industriale** sau de altă natură ce poluează atmosfera.

Se vor formula politici și reguli de **evitare sau diminuare a producerii de fum / praf** prin alte activități cum sunt cele de **termoficare** sau de **incinerare** de biomasă în aer liber care degajă fum sau degajările de **praf** de la **traficul rutier** (străzi nemodernizate sau vehicule murdare) sau activitatea pe **șantiere** fără măsuri adecvate de reducere/neutralizare (stropire, perdele de protecție etc.)

8. PROTECȚIA SOLULUI

Se va urmări să se reducă / elimine **poluarea solului și subsolului** sau **modificarea potențialului biologic** prin secătuire, suprasaturare hidrică sau uscare etc. precum și **degradarea fizică** a solului (**alunecări** de teren, **eroziune**, îndepărtarea **stratului fertil** etc.).

În acest sens se vor reglementa și monitoriza adecvat practicile agricole și cele din construcții și se vor lua măsuri proactive de promovarea a bunelor practici și a celor mai bune tehnologii disponibile. Vor fi vizate în special lucrările pe suprafață mare sau în adâncime precum și la cele în pantă accentuată sau în zone instabile geotehnic și la nevoie se vor restricționa construcțiile.

Solul va fi privit ca element de valoare intrinsecă de mediu și ca **ecosistem** și se va monitoriza și îmbunătăți valoarea sa biologică în special dar nu exclusiv în zonele cu vegetație din intravilan.

9. PROTECȚIA CONTRA POLUĂRII ACUSTICE ȘI LUMINOASE

Clujul va trebui să redevină și să fie perceput ca un oraș liniștit (în sens propriu), în special zona centrală, zonele rezidențiale, zonele de servicii mediale, de educație și de recreere. În acest sens politicile de **limitare a zgomotului și vibrațiilor** vor viza sursele cu accent pe traficul auto, feroviar și aerian, lucrările de construcții, lucrările la trama stradală și rețelele edilitare și sursele de tip disco / concerte în aer liber și se va face o monitorizare extinsă.

Se vor utiliza toate instrumentele inclusiv instituirea de **limite de zgomot diferențiate teritorial și orar**, politici de sancțiuni și bonificații, infrastructuri de limitare a zgomotului (structuri care **absorb sau ecranează** zgomotul și tehnologii și materiale care **previn sau reduc producerea** sa cum ar fi tipul de utilaje folosite la lucrări sau materialul utilizat la carosabil). Evaluarea impactului cert sau potențial auditiv și vibrator al unui obiectiv va lua în calcul și efectele indirecte de tipul traficului auto suplimentar atras.

Fără a afecta nevoile de punere în valoare a monumentelor și zonei centrale și siguranța publică și a traficului, se va urmări evitarea pe timp de noapte a excesului de iluminare în special în sau spre zonele rezidențiale sau naturale. Nu se vor admite sisteme laser sau reflectoare cu bătaie lungă cu orientare variabilă și alte elemente de **poluare luminoasă**.

10. PROTECȚIA PEISAJULUI

Clujul nu trebuie mascat privirilor vizitatorilor dar impactul peisagistic și integrarea cu elementele naturale va fi avută în vedere la toate nivelele, de la arhitectura unei anumite clădiri sau ansamblu arhitectonic sau arteră de circulație până la cea a orașului pe ansamblu sau a întregii zone metropolitane.

Se va căuta limitarea impactului peisagistic prin reglementarea regimului de înălțime, a formei, culorii și reflectivității clădirilor și elementelor acestora precum și a altor elemente cu suprafață sau înălțime ridicată sau care prin amplasare sunt puternic vizibile în special de la distanță. Se vor lua măsuri de **intercalare și mascare cu vegetație sau prin taluzuri** sau semiîngropare în teren a elementelor ce nu merită evidențiate sau a zonelor ce au aspect actualmente lipsit de elemente naturale și în acest sens se va analiza perspectiva din diverse incidente inclusiv din aer, din zonele de agrement, de pe căile de acces și de pe dealurile înconjurătoare.